

Меморандум
між громадськими організаціями та представниками бізнесу
про взаєморозуміння та спільну роботу у сфері торговельної діяльності харчовими
продуктами

Сторони, що підписали цей Меморандум, відзначають те, що відновлення вітчизняної промисловості та збільшення обсягів виробництва товарів з високою доданою вартістю, зокрема харчових продуктів - є одним із ключових завдань, що стоять перед Україною. Безумовно, поява такого каналу збуту, як торговельні мережі, позитивно вплинула на сучасний стан торгівлі в Україні. Проте їх умови співпраці із контрагентами свідчать про зловживання превалюючою ринковою силою, що призводить до застосування недобросовісних та несправедливих практик, які суперечать звичаям ділового обороту, ставлять національних виробників сільськогосподарської та харчової продукції в невідгідне становище та веде до занепаду галузі виробництва продуктів харчування в Україні на користь збільшення імпорту.

На жаль, чинне законодавство про захист конкуренції не дозволяє національним виробникам та переробникам боротися з цими негативними явищами що веде до необхідності його удосконалення шляхом імплементації кращих світових зразків.

Враховуючи вищезазначене,

1. З метою просування необхідних реформ Сторони погодили об'єднаний остаточний текст законопроекту, що наводиться у Додатку до цього Меморандуму.
2. Сторони домовилися, що вказаний текст законопроекту є основним, та таким, що відповідає спільним намірам Сторін.
3. Сторони домовилися сприяти внесенню вказаного тексту законопроекту до Верховної Ради України.
4. Сторони докладуть всіх можливих зусиль для підтримки у Верховній раді України цього законопроекту та якнайшвидшого його прийняття.
5. Сторони, що підписали цей Меморандум, заявляють про наміри досягнення закріплених в Меморандумі цілей, на основі партнерства, взаємодопомоги та взаємної підтримки.
6. Меморандум набирає чинності з дня його підписання та діє до кінця 2022 року.
7. Будь-які зміни і доповнення до цього Меморандуму вносяться тільки за письмовою згодою Сторін і стають його невід'ємною частиною.

Будь-які спірні питання щодо тлумачення або застосування положень цього Меморандуму вирішуються Сторонами на дружній основі шляхом проведення консультацій та переговорів.

Цей Меморандум підписали:

Президент Торгово-промислової палати України Геннадій Чижиков		Заступник Голови Всеукраїнської Аграрної Ради Михайло Соколов	
Виконавчий директор Об'єднання "Спілка молочних підприємств України" Арсен Дідур		Президент Асоціації платників податків України Григол Катамадзе	
Президент асоціації Укркондпром Олександр Балдинюк		Голова Асоціації м'ясної галузі Микола Бабенко	
Президент ГО «Союзхарчопром», директор Громадської спілки «Борошномели України» Родіон Рибчинський		Президент Асоціації виробників України Олександр Громико	
Президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко		Генеральний директор Асоціації "Риби та морепродуктів" Наталія Грицак	
Перший віце-президент Асоціації фермерів і приватних землевласників Віктор Шеремета		Президент Асоціації українських виробників "Морозиво і заморожені продукти" Ігор Бартковський	
Генеральний директор асоціації Укрхлібпром Олександр Васильченко		Президент Асоціації "Свинарі України" Оксана Юрченко	
Генеральний директор корпорації Укрвинпром Володимир Кучеренко		Голова правління Національної асоціації "Укрм'ясо" Попов Володимир	
Президент Всеукраїнської асоціації пекарів Юрій Дученко		Віце-президент Асоціації виробників молока Ганна Лавренюк	
Генеральний директор Національної Асоціації "Укрконсервмолоко" Тамара Нагайцева		Генеральний директора Асоціації "Український клуб аграрного бізнесу" Роман Сластьон	
Директор національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України Роман Корінець		Генеральний директор Асоціації "Українських імпортерів риби та морепродуктів" Дмитро Загуменний	
Заступник голови правління асоціації Укрмолпром Зінаїда Карпенко		Генеральний директор асоціації Укроліяпром Степан Капшук	
Директор НПЦ «Цукробурякового виробництва» Олександр Коротинський		Виконавчий директор асоціації "Укрводка" Аліна Шолохман	

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання окремих питань торговельної діяльності харчовими продуктами

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Статтю 180 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144) після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

«6. У разі, якщо між суб'єктом господарювання, який здійснює торговельну діяльність, і суб'єктом господарювання, що здійснює поставки продовольчих товарів, укладається і виконується (реалізується) договір поставки підакцизних продовольчих товарів та/або товарів, мінімальна роздрібна ціна яких регулюється державою, порядок зміни цін таких товарів для встановлення даним договором визначається за такими правилами:

- постачальник підакцизних товарів має право в односторонньому порядку змінювати ціну товарів, що постачаються за таким договором поставки, за умови, що перегляд розміру ціни відбувається на суму підвищення податків та здійснюється з дати вступу в силу нових ставок податків.

- постачальник товарів, мінімальна роздрібна ціна яких регулюється державою, має право в односторонньому порядку змінювати ціну товарів, що постачаються за таким договором поставки, за умови, що перегляд розміру ціни відбувається на суму підвищення мінімальної роздрібною ціни, яка регулюється державою, та здійснюється з дати зміни мінімальних роздрібних цін на такі товари».

У зв'язку з цим частини шосту та сьому вважати відповідно частинами сьомою та восьмою.

2. У Господарському процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст.56):

1) пункт 7 частини першої статті 20 після слів «недобросовісної конкуренції» доповнити словами «захистом від недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів»;

2) пункт 5 частини четвертої статті 247 після слів «недобросовісної конкуренції» доповнити словами «захистом від недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів».

3. У Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 36, ст.164):

1) назву Закону викласти у такій редакції:

«Про захист від недобросовісної конкуренції та недобросовісної торговельної практики»;

2) преамбулу викласти у такій редакції:

«Цей Закон визначає правові засади захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції та недобросовісної торговельної практики.

Закон спрямований на встановлення, розвиток і забезпечення торгових та інших чесних звичаїв ведення конкуренції та торговельної практики при здійсненні господарської діяльності в умовах ринкових відносин.»;

3) у статті 1:

назву викласти у такій редакції:

«Стаття 1. Недобросовісна конкуренція, недобросовісна торговельна практика»;
частину першу після слів та знаку «у конкуренції,» доповнити словами та знаками «а недобросовісною торговельною практикою – будь-які дії у сфері торговельної діяльності,»;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«Недобросовісною торговельною практикою у сфері поставки та реалізації харчових продуктів є дії, визначені главою 4-1 цього Закону.»;

4) у статті 3:

назву після слова «конкуренції» доповнити знаком та словами «, недобросовісної торговельної практики»;

після слів та знаку «від недобросовісної конкуренції,» доповнити словами та знаком «недобросовісної торговельної практики,»;

5) доповнити главою 4-1 такого змісту:

«Глава 4-1

НЕДОБРОСОВІСНА ТОРГОВЕЛЬНА ПРАКТИКА

Стаття 19-1. Недобросовісна торговельна практика у сфері поставки та реалізації харчових продуктів

Недобросовісною торговельною практикою є:

1) встановлення умов щодо купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, які передбачають:

оплату постачальником включення продукту до асортименту (зміну асортименту) харчових продуктів суб'єкта торговельної діяльності;

відшкодування постачальником харчових продуктів витрат у зв'язку з втратою або пошкодженням харчових продуктів після переходу права власності на такі товари, за винятком випадків, якщо втрата або пошкодження сталися з вини такого постачальника харчових продуктів;

відшкодування постачальником харчових продуктів витрат, пов'язаних з утилізацією або знищенням непроданих харчових продуктів, крім випадків, пов'язаних з утилізацією харчових продуктів через їхню невідповідність нормам безпеки та якості, ризик для життя чи здоров'я споживачів або через виробничі недоліки;

стягнення з постачальника харчових продуктів штрафу, що не стосується якості, кількості та строків поставок харчових продуктів, у розмірі більше ніж один відсоток від загальної вартості харчових продуктів, що поставляються;

стягнення з постачальника харчових продуктів штрафу за порушення зобов'язань щодо якості, кількості та строків поставок харчових продуктів, у розмірі більше ніж десять відсотків від вартості таких харчових продуктів;

застосування взаємозаліків при розрахунку за поставлені харчові продукти та розрахунки між сторонами договору в негрошовій формі;

повернення постачальнику поставлених харчових продуктів або їх заміну, за винятком випадків, якщо таке повернення або заміна обумовлені неналежною якістю харчових продуктів, їх пошкодженням, що сталося з вини постачальника таких харчових продуктів;

дискримінаційні умови для різних постачальників однакових за якістю харчових продуктів;

можливість залучення постачальника харчових продуктів без винагороди до діяльності суб'єкта торговельної діяльності;

можливість скасування поставок харчових продуктів, що швидко псуються, крім випадку коли про таке скасування повідомляється не менше ніж за 30 календарних днів до дати постачання;

заборону на укладення договорів купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів з іншими суб'єктами господарювання, а також будь-які штрафні санкції або інші негативні наслідки за укладення таких договорів;

можливість зміни в односторонньому порядку умов договору купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, зокрема, які стосуються періодичності, способу, місця, строків (періодів) чи обсягів поставки, умов щодо якості, оплати або цін (вартості);

накладання та/або стягнення з постачальника харчових продуктів будь-яких витрат та/або збитків суб'єкта торговельної діяльності, які безпосередньо не пов'язані із порушенням постачальником своїх зобов'язань та/або не залежать від дій або бездіяльності такого постачальника;

2) накладання та/або стягнення з постачальника харчових продуктів будь-яких витрат та/або збитків суб'єкта торговельної діяльності, які безпосередньо не пов'язані із порушенням постачальником своїх зобов'язань та/або не залежать від дій або бездіяльності такого постачальника;

3) неправомірне збирання, використання або розголошення комерційної таємниці постачальника харчових продуктів, в тому числі нав'язування постачальникові умов про надання будь-яких відомостей щодо договорів з іншими покупцями, які укладаються постачальником;

4) здійснення розрахунків суб'єктами торговельної діяльності із постачальниками харчових продуктів із порушенням строків, передбачених статтею 19-2 цього Закону;

5) порушення вимог статті 19-3 цього Закону.

Положення договорів, які містять умови недобросовісної торговельної практики, визначені у пункті 1 цієї статті, є нікчемними.

Стаття 19-2. Особливості розрахунків суб'єктів торговельної діяльності із постачальниками харчових продуктів

Розрахунки суб'єктів торговельної діяльності із постачальниками харчових продуктів здійснюються:

1) за харчові продукти, мінімальний строк (термін) придатності яких встановлений до десяти днів включно, - не пізніше, ніж десять календарних днів з дня фактичного отримання таких харчових продуктів суб'єктом торговельної діяльності;

2) за харчові продукти, мінімальний строк (термін) придатності яких встановлений від одинадцяти до шістдесяти днів включно, - не пізніше, ніж тридцять календарних днів з дня фактичного отримання таких харчових продуктів суб'єктом торговельної діяльності;

3) за харчові продукти, мінімальний строк (термін) придатності яких встановлений понад шістдесят днів, - не пізніше ніж шістдесят календарних днів з дня фактичного отримання таких харчових продуктів суб'єктом торговельної діяльності.

У разі затримки постачальником харчових продуктів надання суб'єкту торговельної діяльності документів, передбачених законодавством та договором купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, строки оплати за поставлені харчові продукти, встановлені цією статтею, збільшуються на строк такої затримки.

За порушення строків розрахунків, встановлених цією статтею, на користь постачальника харчових продуктів стягується пеня у розмірі 0,5 відсотка заборгованості за кожен день прострочення, а у разі прострочення понад тридцять календарних днів додатково стягується штраф у розмірі двадцяти відсотків заборгованості.

У разі затримки розрахунків за поставлені харчові продукти постачальник харчових продуктів має право зупинити поставку до повного розрахунку з ним. При цьому до нього не застосовуються штрафні санкції за порушення термінів (строків) поставки харчових продуктів.

У разі затримки розрахунків за поставлені харчові продукти більш ніж на тридцять календарних днів постачальник має право на дострокове розірвання договору поставки в односторонньому порядку без застосування будь-яких штрафних санкцій з боку суб'єкта торговельної діяльності.

У разі затримки поставки харчових продуктів чи поставки їх не в повному обсязі з вини постачальника суб'єкт торговельної діяльності має право на час такої затримки зупинити оплату партії харчових продуктів, щодо якої відбулась затримка поставки чи поставка не в повному обсязі. При цьому до такого суб'єкта не застосовуються штрафні санкції за порушення умов оплати партії харчових продуктів яка була поставлена із затримкою або в неповному обсязі.

У разі затримки поставки харчових продуктів більш ніж на тридцять календарних днів, а для харчових продуктів, строк (термін) придатності яких становить менше шістдесяти днів, - на третину строку (терміну) придатності, суб'єкт торговельної діяльності має право на дострокове розірвання договору поставки.

Суб'єкт торговельної діяльності, що володіє торговельною мережею, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями суб'єктів торговельної діяльності, що пов'язані із ним відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Для цілей цього Закону торговельною мережею є сукупність двох і більше торгових потужностей (будівля, споруда або їх частина, оснащена торговельно-технологічним обладнанням та призначена для торгівлі харчовими продуктами), які використовуються суб'єктом торговельної діяльності або декількома суб'єктами торговельної діяльності, що входять в одну групу суб'єктів господарювання відповідно до антимонопольного законодавства, під єдиним комерційним найменуванням або іншим засобом індивідуалізації, в тому числі на умовах договору комерційної концесії (франчайзингу).

Стаття 19-3. Торговельне співробітництво

Рекламні, маркетингові, логістичні послуги, послуги з підготовки, обробки, пакування харчових продуктів, інші послуги, пов'язані із реалізацією харчових продуктів кінцевому споживачу, можуть надаватися суб'єктом торговельної діяльності (або особами, що пов'язані із ним відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції») виключно на підставі укладеного з постачальником харчових продуктів окремого договору про надання таких послуг (далі - договір про торговельне співробітництво).

Вартість послуг, наданих згідно договору про торговельне співробітництво за певний період часу, не може перевищувати десяти відсотків від загальної вартості харчових продуктів, які були поставлені на підставі всіх укладених між такими суб'єктами господарювання (з урахуванням осіб, що пов'язані відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції») договорами купівлі-продажу (поставки) за цей же період часу.

У разі перевищення зазначених у цій статті обмежень відповідна різниця підлягає поверненню постачальнику харчових продуктів суб'єктом торговельної діяльності протягом 10 календарних днів з моменту виставлення відповідної вимоги.»;

6) назву глави 5 після слів «НЕДОБРОСОВІСНУ КОНКУРЕНЦІЮ» доповнити словами «ТА НЕДОБРОСОВІСНУ ТОРГОВЕЛЬНУ ПРАКТИКУ»

7) статтю 20 після слів «недобросовісна конкуренція» доповнити словами «або недобросовісна торговельна практика»;

8) у статті 21:

назву після слів «недобросовісну конкуренцію» доповнити словами та символом «та/або недобросовісну торговельну практику»;

частину першу після слів «недобросовісна конкуренція» доповнити словами та символом «та/або недобросовісна торговельна практика»;

9) статтю 24 після слів «недобросовісна конкуренція» доповнити словами та символом «та/або недобросовісна торговельна практика».

4. У Законі України "Про Антимонопольний комітет України" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 50, ст.472):

1) статтю 3 доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7) здійснення заходів щодо запобігання поширенню та усуненню недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів.»;

2) статтю 5 після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «та недобросовісної торговельної практики»;

3) частину першу статті 23 після слів «про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «про захист від недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів»;

4) частину першу статті 23-1 після слів «про недобросовісну конкуренцію» доповнити словами «та про недобросовісну торговельну практику у сфері поставки та реалізації харчових продуктів».

5. Частину першу статті 3, частину четверту статті 48, частину третю статті 58 та частину четверту статті 60 Закону України “Про захист економічної конкуренції” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 12, ст.64) після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «та недобросовісної торговельної практики».

6. Статтю 2 Закону України «Про правову охорону географічних зазначень» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 32, ст.267) після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «та недобросовісної торговельної практики».

7. Статтю 2 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 45, ст.434) після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «та недобросовісної торговельної практики».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Антимонопольному комітету України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

4. Умови договорів, які були укладені до набрання чинності цим Законом, повинні бути приведені у відповідність до вимог цього Закону протягом ста вісімдесяти днів з дня набрання чинності цим Законом.

**Голова Верховної Ради
України**